

РЕШЕНИЕ

№ 4822

гр. София, 14.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 70 състав,
в публично заседание на 20.06.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Радина Карамфилова

при участието на секретаря Илияна Тодорова, като разгледа дело номер **9052** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 27, ал. 5 и ал. 7 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) и чл. 166, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК).

Образувано е по жалба на В. П. С., подадена чрез адв. Х. С., срещу Акт за установяване на публично държавно вземане № 01-6500/5790#4/21.07.2021 г., издаден от заместник-изпълнителния директор на Държавен Фонд „Земеделие“ (ДФЗ), с който е определена сумата от 13 726.74 лв. като подлежаща на възстановяване на основание чл. 18, ал. 3, т. 3 и ал. 4, б. „в“, във връзка с чл. 24, ал. 1 и 2 от Наредба № 11 от 06.04.2009 г., представляваща 20 % от общата изплатена сума по мярка 214 „Агроекологични плащания“ от Програма за развитие на селските райони (ПРСР) 2007 – 2013 г., с направление „Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока природна стойност“ (ВПС-1) за кампании 2013 г., 2014 г., 2015 г. и 2016 г.

С жалбата се твърди, че оспорваният акт е неправилен и незаконосъобразен като издаден при съществени процесуални нарушения, в противоречие с материалноправните разпоредби, несъответствие с целта на закона и необоснованост. Алтернативно се релевира нищожността му. На първо място се сочи, че не е спазена формата на акта, тъй като липсват фактически и правни основания за издаването му предвид общата им формулировка. Твърди се, че липсва изложение на фактическите основания, което е пречка за извършване на съдебен контрол, а посочването на правното основание – чл. 18, ал. 3, т. 3 от Наредба № 11 от 06.04.2009 г., не е

достатъчно за изпълнение на формата на акта и за преценка за съответствието му с материалния закон. В тази връзка се поддържа, че при издаването му следва да бъдат преценени фактите и обстоятелствата, довели до неизпълнение на ангажимента в петата година от поемането му. На следващо място, жалбоподателят твърди, че акт за прекратяване на агроекологичен ангажимент с изх. № 01-6500/5790 от 06.08.2018 г. не му е връчван, поради което не е влязъл в законна сила. В тази връзка обосновава липса на материалноправно основание за издаване на акта за установяване на публично държавно вземане, което води до неговата незаконосъобразност. Позовава се на съдебна практика на Върховния административен съд.

Излага аргументи по законосъобразността на прекратяването на агроекологичния му ангажимент, в смисъл че в последната година от него е настъпила промяна в нормативната уредба, в резултат от която е преградена възможността за включване на общински имоти – пасища, мери, ливади и ниви, в споразумения за създаване на масиви. Жалбоподателят развива аргументи, че имотите, които ползва и за които е поет ангажиментът, са с начин на трайно ползване „пасища, мери и ливади“, поради което след изменението на нормативната уредба е невъзможно да изпълни изискването в продължение на целия период от 5 години да извършва агроекологични дейности върху едни и същи площи и за едни и същи блокове от земеделското стопанство, така че 90 % от площта да се припокрива географски с площта, за която има поет ангажимент. В тази връзка жалбоподателят се позовава на чл. 47, § 3 от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и Съвета относно задължението на държавите членки да осигурят възможност за адаптиране на ангажиментите към новото положение на стопанството, а когато това е невъзможно, следва ангажиментът да отпадне и не се изисква възстановяване на средствата по отношение на периода, през който ангажиментът не се изпълнява. Релевират се доводи, че в случая законодателната промяна следва да се счита за форсмажорно обстоятелство по аналогия на закона с оглед нормата на § 1, т. 4, б. „в“ от Допълнителните разпоредби на Наредба № 11 от 06.04.2009 г. Жалбоподателят намира, че разпоредбата на чл. 64, § 2, б. „г“ от Регламент № 1306/2013 на ЕС е в същия смисъл. Твърди се противоречие на акта с целта на закона.

Освен горното жалбоподателят оспорва и размера на установеното публично държавно вземане, като счита, че е неправилно определен предвид нормата на чл. 18, ал. 4, б. „в“ от Наредба № 11.

Иска се отмяната на акта за установяване на публично държавно вземане като незаконосъобразен, алтернативно обявяване на нищожността му. Претендира направените по делото разноси.

В съдебно заседание жалбоподателят се представлява от адв. С..

Конституирани са като жалбоподатели по делото законните наследници на В. П. С. – Ц. С. С., Д. В. И. и З. В. С., поради настъпила смърт на същия в хода на съдебното производство. Представяват се от адв. С. въз основа на надлежно упълномощаване.

Ответникът – заместник-изпълнителен директор на ДФЗ, не изпраща представител в съдебни заседания. Оспорва жалбата чрез писмена молба от 18.04.2023 г., поддържана с молба от 03.05.2023 година. Излага аргументи по същество, в смисъл че, за да бъде отменен актът за установяване на публично държавно вземане, е необходимо преди това да бъде отменено уведомителното писмо за прекратяване на агроекологичен ангажимент, който е връчен и влязъл в сила. В случай че се претендира присъждане на адвокатско възнаграждение, прави възражение за прекомерност.

Софийска градска прокуратура не участва в производството, не изпраща представител.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-град, след като обсъди доводите на страните, прецени представените по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност и извърши проверка на оспорения акт в съответствие с разпоредбата на чл. 168 АПК, за да се произнесе, съобрази следното от фактическа страна:

Между страните не се спори по следните, установени в административното производство, факти и обстоятелства:

Със заявление за подпомагане с УИН 23/180613/65284 жалбоподателят В. С. е заявил участие за подпомагане по мярка 214 „Агроекологични плащания“ от Програмата за развитие на селските райони за период 2007 – 2013 г., направление „Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока природна стойност (ВПС –1/2)“.

С Уведомително писмо изх. № 01-6500/11499 от 01.10.2013 г. на изпълнителния директор на ДФЗ на основание чл. 62, ал. 3 от Наредба № 11 от 06.04.2009 г. за условията и реда за прилагане на мярка 214 „Агроекологични плащания“ от Програмата за развитие на селските райони за период 2007 – 2013 г. и в резултат от извършени административни проверки по подаденото заявление за подпомагане жалбоподателят е одобрен за участие с поемането на 5-годишен ангажимент за извършване на агроекологични дейности. В писмото са посочени изискванията за направлението, които следва да бъдат спазвани от кандидата през периода на ангажимента. В приложение към същото в табличен вид са индивидуализирани имотите, които са предмет на финансиране, с ЕККАТЕ, № на земеделски парцел, АЕП парцел №, култура, код на култура, заявена и одобрена площ. Установява се, че парцелите са 5 броя, които представляват затревени площи – мери и пасища, в землището на [населено място].

С Уведомително писмо изх. № 01-6500/5790 от 06.08.2018 г. на заместник-изпълнителния директор на ДФЗ е прекратен 5-годишният агроекологичен ангажимент на В. С. по мярка 214 „Агроекологични плащания“ от Програмата за развитие на селските райони за период 2007 – 2013 г., направление „Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока природна стойност (ВПС –1/2)“ на основание чл. 65, ал. 1 от Наредба № 11 от 06.04.2009 г. Като основание е посочено, че са извършени административни проверки, които включват автоматично географско сравнение на одобрените/референтните парцели и тези, които са заявени през текущата кампания в ИСАК, при които е констатирано, че процентът на припокриване на площта от пресичане на заявените през текущата кампания парцели спрямо одобрените е 53.00 % съгласно приложение към писмото в табличен вид. Административният орган се е позовал на чл. 24, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 11 от 06.04.2009 г., съгласно които агроекологичните дейности се извършват върху едни и същи площи за едни и същи блокове на земеделското стопанство в 5-годишен период от поемане на агроекологичното задължение, като одобрената площ за извършване на агроекологични дейности може да бъде намалена с не повече от 10 %, като всяка година поне 90 % от площта по съответното направление се припокрива географски с площта, за която има поет агроекологичен ангажимент. Поради нарушаване на горните условия и на основание чл. 63, § 1, във вр. с чл. 77, § 4, б. „в“ от Регламент (ЕС) № 1306 на Европейския парламент и Съвета е прекратен ангажиментът на С.. Писмото е връчено лично на последния на 20.08.2018 г. – съгласно представено по делото копие на известие за доставяне.

Въз основа на влязъл в сила акт за прекратяване на агроекологичен ангажимент по мярка 214 „Агроекологични плащания“ от Програмата за развитие на селските райони за период 2007 – 2013 г. с изх. № 01-6500/5790 от 06.08.2018 г. и на основание чл. 18, ал. 4, б. „в“, във връзка с чл. 18, ал. 3, т. 3 от Наредба № 11 от 06.04.2009 г. е открито производство за издаване на акт за установяване на публично държавно вземане с писмо изх. № 01-6500/5790 от 14.11.2018 г. на заместник-изпълнителния директор на ДФЗ. Посочена е общата платена сума по ангажимента на С. в размер на 68 633.71 лв. и подлежащата на възстановяване част в размер на 20 на сто – 13 726.74 лв., с указание, че може да бъде платена доброволно в 7-дневен срок, както и посочване на възможността за обжалване на направените констатации в 7-дневен срок. Жалбоподателят е направил възражения срещу откриване на производство по издаване на акт за установяване на публично държавно вземане с писмо вх. № 01-6500/5790 от 08.10.2020 г., което е прието от административния орган за неоснователно, без да се излагат конкретни мотиви.

С оглед на горното е издаден оспорваният в настоящото съдебно производство Акт за установяване на публично държавно вземане № 01-6500/5790#4/21.07.2021 г., издаден от заместник-изпълнителния директор на Държавен Фонд „Земеделие“ (ДФЗ), с който е определена сумата от 13 726.74 лв. като подлежаща на възстановяване на основание чл. 18, ал. 3, т. 3 и ал. 4, б. „в“, във връзка с чл. 24, ал. 1 и 2 от Наредба № 11 от 06.04.2009 г., представляваща 20 % от общата изплатена сума по мярка 214 „Агроекологични плащания“ от ПРСР 2007 – 2013 г., с направление „Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока природна стойност“ (ВПС-1) за кампании 2013 г., 2014 г., 2015 г. и 2016 г., в размер на 68 633.71 лв. В акта е посочено, че представлява акт за нередност по смисъла на чл. 14, ал. 1 от Наредбата за определяне на процедурите за администриране нередности по фондове, инструменти и програми, съфинансирани от Европейския съюз, и подлежи на незабавно вписване в регистъра за нередности по чл. 14, ал. 3 от същата наредба.

Актът е връчен на жалбоподателя на 09.08.2021 г.

Същият е оспорен с жалба вх. № 29350 от 23.08.2021 г. по описа на АССГ, във връзка с която е образувано настоящото съдебно производство.

По делото е приобщена цялата административна преписка.

За изясняване на релевантните към решаване на спора факти е допусната по доказателствено искане на жалбоподателя съдебно-техническа експертиза, която е изготвена от назначеното вещо лице Р. К. – геодезист и икономист, оценител, който е представил заключение в срок. Последното е прието от страните без оспорване и като професионално и безпристрастно изготвено се кредитира от настоящия съдебен състав.

По първия въпрос е даден отговор от вещото лице в табличен вид кои парцели са заявени за подпомагане от жалбоподателя в референтната 2013 г. и кои е заявил през 2017 г.

По втория въпрос експертът е изчислил площта на пресичане между референтните парцели и заявените от жалбоподателя за кампания 2016 г. и 2017 г. по отношение на фермерските блокове, които са включени в агроекологичния ангажимент, подробно описани в табличен вид.

Относно правното основание, което е заявено от В. С. и отразено при ответника в заявлението на жалбоподателя за подпомагане за 2016 и 2017 г. - в заключението се сочи, че по информация от ОСЗ - И. за стопанската 2015 - 2016 г. в

ОСЗ - И. е подадено заявление от В. П. С. по чл. 70, ал. 1 от ППЗСПЗЗ с вх. № 020 от 31.07.2015 г. за землището на [населено място] за участие в споразумение по реда на чл. 37в от ЗСПЗЗ – за създаване на масиви за ползване на земеделски земи със споразумение между собствениците и/или ползвателите. За същата стопанска година на лицето са разпределени масиви за ползване съгласно Заповед № РД-12-С- 334 от 06.10.2015 г. за орна земя и Заповед № РД-12-С-335 от 06.10.2015 г. за пасища, мери и ливади, издадени по реда на чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ от директора на Областна дирекция Земеделие - Софийска област. За стопанската 2016 – 2017 г. в ОСЗ - И. е подадено заявление от В. П. С. по чл. 70, ал. 1 от ППЗСПЗЗ с вх. № 025 от 29.07.2016 г. за землището на [населено място] за участие в споразумение по реда на чл. 37в от ЗСПЗЗ. За същата стопанска година на лицето са разпределени масиви за ползване съгласно заповед № РД-12-С-111 от 27.09.2016 г. за орна земя, издадена по реда на чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ от директора на Областна дирекция Земеделие - Софийска област.

По въпрос № 4, а именно: „През 2016 г. жалбоподателят има ли подадено заявление по чл. 70 от ППЗСПЗЗ за участие в споразумението по реда на чл. 37в от ЗСПЗЗ в землището на [населено място], общ. И., и съответната декларация по чл. 37в, ал. 3 от ЗСПЗЗ?“, експертът е констатирал, че по информация от ОСЗ И., през 2016 г. има подадено заявление от В. П. С. по чл. 70, ал. 1 от ППЗСПЗЗ с вх. № 025 от 29.07.2016 г. за землището на [населено място] за участие в споразумение по реда на чл. 37в от ЗСПЗЗ и съответната декларация по чл. 37в, ал. 3 от ЗСПЗЗ.

По петия въпрос: „Сключени ли са споразумения или разпределения за землищата по т. 3 през 2016 г. за определяне масиви за ползване. В споразумението включени ли са общински имоти, ползвани в предходни стопански години от В. С., ако не са - по какви причини ?“, в заключението на експертизата се сочи, че през 2016 г. има подадено заявление от В. П. С. по чл. 70, ал. 1 от ППЗСПЗЗ с вх. № 025 от 29.07.2016 г. за землището на [населено място] за участие в споразумение по реда на чл. 37в от ЗСПЗЗ за орна земя. За стопанската 2016 - 2017 г. има сключено доброволно споразумение за орна земя и съгласно Заповед № РД-12-С-111 от 27.09.2016 г. на директора на Областна дирекция Земеделие - Софийска област са разпределени масиви за ползване на В. С. за землището на [населено място].

За 2017 г. е посочено, че с оглед промяната в ЗСПЗЗ, обнародвана в ДВ бр. 13 от 2017 г., масиви за ползване на пасища, мери и ливади може да се създават по споразумение между собственици и/или ползватели на животновъдни обекти с пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ. В тази връзка за стопанската 2016 - 2017 г. В. С. не отговаря на условията по чл. 37и, ал. 4 от ЗСПЗЗ, поради което няма подадено заявление по чл. 37ж, ал. 2 от ЗСПЗЗ и не участва в споразумение за изготвяне на масиви за ползване на пасища, мери и ливади за землището на [населено място].

При така установеното от фактическа страна съдът намира от правна страна следното:

По допустимостта:

С процесната жалба се оспорва подлежащ на съдебен контрол по реда на АПК акт за установяване на публично държавно вземане по чл. 166, ал. 2 от ДОПК, на основание чл. 166, ал. 3 от ДОПК, вр. с чл. 145, ал. 1 от АПК. Жалбата е подадена в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК от лице с право и интерес от оспорване съгласно чл. 147, ал. 1 от АПК, поради което е процесуално допустима и като такава следва да бъде разгледана по същество.

Разгледана по същество жалбата е основателна.

Съгласно чл. 168 от АПК при разглеждане на жалби срещу административни актове съдът не се ограничава само до обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 – дали актът е издаден от компетентен орган, в предвидената от закона форма, при спазване на административнопроизводствените правила, в съответствие с материалноправните разпоредби и целта на закона.

На основание чл. 27, ал. 3 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) в редакцията ДВ, бр. 18 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г., Разплащателната агенция е длъжна да предприеме необходимите действия за събирането на недължимо платените и надплатените суми по схеми за плащане и проекти, финансирани от европейските фондове и държавния бюджет, както и глобите и другите парични санкции, предвидени в законодателството на Европейския съюз.

Съгласно чл. 27, ал. 7 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) в относимата редакция - ДВ, бр. 51 от 2019 г., в сила от 28.06.2019 г., длъжността на подлежаща на възстановяване безвъзмездна финансова помощ поради неспазване на критерии за допустимост, ангажимент или друго задължение от страна на ползвателите на помощ и бенефициентите по мерките и подмерките от програмите за развитие на селските райони, извън основанията по ал. 6, се установява с издаването на акт за установяване на публично държавно вземане по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. В случая се касае именно за неизпълнение на ангажимент по мярка 214 „Агроекологични плащания“ от Програмата за развитие на селските райони за период 2007 – 2013 г., направление „Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока природна стойност (ВПС –1/2)“, поради което правилно е определено задължение на жалбоподателя за възстановяване на недопустими за финансиране разходи по реда на ал. 7 от чл. 27 ЗПЗП с акт за установяване на публично държавно вземане.

На основание чл. 162, ал. 2, т. 8 от ДОПК в редакцията от ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., публични са държавните и общинските вземания за недължимо платени и надплатени суми, както и за неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по проекти, финансирани от средства на Европейския съюз, включително свързаното с тях национално съфинансиране, които възникват въз основа на административен акт, включително финансови корекции, надплатен аванс, надхвърлени процентни ограничения, превишени позиции по бюджета на проекта, кръстосано финансиране, както и глобите и другите парични санкции, предвидени в националното законодателство и в правото на Европейския съюз. Съгласно чл. 166, ал. 2, изр. първо от ДОПК, АУПДВ се издава по реда на АПК, следователно същият трябва да отговаря на разписаните в същия условия за законосъобразност.

Актът е издаден в изискуемата съгласно чл. 59, ал. 1 АПК писмена форма, като съдържа всички реквизити по ал. 2 от с.з., включително фактически и правни основания.

В хода на административното производство по издаването му не са допуснати съществени процесуални нарушения, които са ограничили правото на участие на жалбоподателя в него. Същият е уведомен за открито производство по издаване на акт за установяване на публично държавно вземане, като му е указана възможността да направи възражения и да представи доказателства, от която той се е възползвал.

С оглед разпоредбата на чл. 20а, ал. 5, вр. с ал. 6 и чл. 27, ал. 8 от ЗПЗП компетентен да издаде акт за установяване на публични държавни вземания по горния ред е изпълнителният директор на Държавен фонд „Земеделие“ или оправомощени от него длъжностни лица. В случая оспорваният административен акт е издаден от

заместник-изпълнителния директор на ДФЗ П. С., оправомощена със Заповед № 03-РД/2891#2/16.06.2021 г. на изпълнителния директор Б. М. (т. 20), който е заемал длъжността считано от 10.06.2021 г., видно от представен протокол № 178 от проведено заседание на Управителния съвет на ДФЗ, състояло се на 10.06.2021 г. Следователно административният акт е издаден от компетентен орган в предписаната от закона форма. Съдът не констатира основания за обявяване на нищожността му.

Съгласно изложените в акта мотиви основанието за издаването му, съответно за определяне на задължение за възстановяване на финансова помощ, е установено неизпълнение на изискванията на поетия ангажимент по мярка 214 „Агроекологични плащания“ от Програмата за развитие на селските райони за период 2007 – 2013 г., направление „Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока природна стойност (ВПС –1/2)“, а именно на условията на чл. 24, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 11 от 06.04.2009 г., което е довело до прекратяване на същия с административен акт – писмо изх. № 01-6500/5790 от 06.08.2018 г., влязъл в сила.

Съгласно посочените разпоредби агроекологичните дейности се извършват върху едни и същи площи за едни и същи блокове на земеделското стопанство в 5-годишен период от поемане на агроекологичното задължение, като одобрената площ за извършване на агроекологични дейности може да бъде намалена с не повече от 10 % и всяка година поне 90 % от площта по съответното направление следва да се припокрива географски с площта, за която има поет агроекологичен ангажимент.

На основание чл. 18, ал. 4, б. „в“ от Наредба № 11 от 06.04.2009 г. подпомаганите лица възстановяват получената до момента финансова помощ заедно със законните лихви в зависимост от годината на първоначално одобрение по мярката до годината, в която е прекратен агроекологичният ангажимент, както следва: до края на петата година - 20 %.

Между страните не е спорно, а и се установява от заключението на назначената по делото съдебно-техническа експертиза, че жалбоподателят е участвал в ангажимент по мярка 214 с 5 парцела в землището на [населено място] въз основа на споразумение по чл. 37в от Закона за собствеността и ползването на земеделски земи (ЗСПЗЗ), които са с предназначение мери и ливади. Агроекологичният ангажимент е поет за периода 2013 г. – 2018 г. Съгласно чл. 37в, ал. 1 от Закона за собствеността и ползването на земеделски земи „масиви за ползване на земеделски земи се създават по споразумение между собствениците и/или ползвателите. Сключването на споразумението се ръководи от комисия за всяко землище на територията на общината, определена със заповед на директора на областната дирекция „Земеделие“ в срок до 5 август на съответната година“. Към момента на поемане на ангажимента и до 5 август 2016 г. нормата на чл. 37в, ал. 2, изр. шесто гласи, че „в него (бел. „споразумението“) не могат да се включват имоти, декларирани за обработване в реалните им граници“. С изменение на разпоредбата на чл. 37в, ал. 2, изр. шесто от ЗСПЗЗ с ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г., е предвидено ограничение при сключването на споразумения за ползване на земеделски земи, съгласно което в него не могат да се включват имоти, декларирани за обработване в реалните им граници, *както и имоти с начин на трайно ползване пасища, мери, ливади* и трайни насаждения. Предвид това процесните имоти, стопанисвани от жалбоподателя, попадат извън предвидените по закон възможности за сключване на споразумение по отношение на тях, съответно липсва правно основание за ползването им от жалбоподателя. В резултат от горното по никакъв начин и при никакви обстоятелства жалбоподателят не може да изпълни задължението си в продължение на 5 години да извършва агроекологичните дейности върху едни и същи площи за едни и същи блокове от земеделското

стопанство, като наред с това и одобрената площ да бъде намалена с не повече от 10 %, така че всяка година 90 % от площта да се припокрива географски с площта, за която има поет ангажимент. Това е така, тъй като площите, които са включени в агроекологичния му ангажимент, са „пасища, мери и ливади”, а след 05.08.2016 г. те вече не могат да се включат в споразумението за ползване, и предвид забраната за промяна на повече от 10 % от одобрените площи, то ангажиментът по мярка 214 не е възможно да бъде изпълнен, по независещи от жалбоподателя причини. Следователно жалбоподателят е бил в обективна невъзможност да изпълни поетия ангажимент. Предвид изложеното следва да се приеме, че настъпилото законово изменение попада в приложното поле на понятието „непреодолима сила“ по смисъла на чл. 2, § 2 от Регламент 1306/2013, каквито доводи се излагат в жалбата.

Настъпилата законодателна промяна на чл. 37в, ал. 2, изр. шесто от ЗСПЗЗ обуславя прилагането на чл. 47, § 4 от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17.12.2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета, според която разпоредба възстановяване на получената помощ не се изисква, когато неспазването се дължи на форсмажорни и извънредни обстоятелства, както са определени в член 2 от Регламент (ЕС) № 1306/2013. Нормата на чл. 2, § 2, б „е“ от Регламента определя неизчерпателно случаите, които могат да бъдат признати като „непреодолима сила“ и „извънредни обстоятелства“ за целите на финансирането, управлението и мониторинга на ОСП, като изрично предвижда, че за такива се признават отчуждаване на цялото стопанство или на голяма част от стопанството, ако това отчуждаване не е могло да бъде предвидено към деня на подаване на заявлението. Сходна с очертаната в нормата хипотеза е и тази по настоящият правен спор, доколкото изключването на ливадите, мерите, пасищата от общинския поземлен фонд води до отпадане на правното основание за ползване на имоти от общинския поземлен фонд и невъзможност за продължаване на дейностите, включени в поетия агроекологичен ангажимент. Прекратяването не е по почин или вина на ползвателя, а е следствие от законодателна промяна, която не е била предвидима към датата на подаване на заявлението през 2013 г. Не е било възможно чрез действията си жалбоподателя да предвиди или преодолее последствията от нея.

Съгласно предвиденото в съображение пето от Регламент № 1306/2013, за да се осигури съгласуваност между практиките на държавите членки и хармонизирано прилагане на клаузата за непреодолима сила от държавите членки, в настоящия регламент следва да се предвидят, където е целесъобразно, изключения в случай на непреодолима сила и извънредни обстоятелства, както и неизчерпателен списък с възможни случаи на непреодолима сила и извънредни обстоятелства, които да бъдат признати от компетентните национални органи. Тези органи следва да вземат решения относно непреодолима сила и извънредни обстоятелства за всеки отделен случай въз основа на относими доказателства и като прилагат понятието за непреодолима сила от гледна точка правото на Съюза в областта на селското стопанство, включително съдебната практика на Съда. По аргумент от цитираното съображение, преценката относно наличието или липсата на непреодолима сила и извънредни обстоятелства следва да се извърши за всеки отделен случай в зависимост от конкретиката на казуса и установените факти и обстоятелства въз основа на представените доказателства.

В този смисъл има и изрично произнасяне на СЕС в постановено решение по дело C-343/21, в чийто § 3 от диспозитива, е прието, че член 31 от Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета от 19 януари 2009 година за установяване на общи правила за схеми за директно подпомагане в рамките на Общата селскостопанска политика и за

установяване на някои схеми за подпомагане на земеделски стопани, за изменение на регламенти (ЕО) № 1290/2005, (ЕО) № 247/2006, (ЕО) № 378/2007 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1782/2003 трябва да се тълкува в смисъл, че: *невъзможността за бенефициера да продължи да спазва дадено агроекологично задължение заради липсата на сключени споразумения за ползването на съответните земи с други собственици или ползватели на земеделски земи по принцип може да представлява **непреодолима сила**, но е така само при условие че тази невъзможност се дължи на извънредни и непредвидими външни за бенефициера обстоятелства, чиито последици не е можело да бъдат избегнати въпреки цялата положена от последния грижа*, което запитващата юрисдикция следва да провери.

Настоящият случай представлява именно такова непреодолимо и непредвидимо обстоятелство, което е повлияло пряко върху обективната възможност на жалбоподателя да изпълни задълженията си по мярка 214. След като с действията си той не е могъл нито да преодолее, нито да предвиди, нито да предотврати последиците от действията на държавен орган (в случая Народното събрание на Република България), то след прекратяване на ангажимента му не следва да му бъде налагана санкция под формата на задължение за възстановяване на получено подпомагане. В тази връзка съдът намира за необходимо да посочи, че дори в самия административен акт е подчертано, че той представлява акт за нередност. Легално определение на понятието „нередност“ се съдържа в разпоредбата на чл. 2, т. 36 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, съгласно която „нередност“ е всяко нарушение на правото на Съюза или на националното право, свързано с прилагането на тази разпоредба, произтичащо от действие или бездействие на икономически оператор, участващ в прилагането на европейските структурни и инвестиционни фондове, което има или би имало за последица нанасянето на вреда на бюджета на Съюза чрез начисляване на неправомерен разход в бюджета на Съюза. В случая причините за неизпълнение на поетия ангажимент не са действия или бездействия на икономическия субект (бенефициера на помощта), а предприетата от законодателния орган промяна в нормативната уредба. Поради това в случая не е налице поведение, което може да се квалифицира като нередност или като каквото и да е нарушение. В тази хипотеза административният орган е следвало да прекрати ангажимента, но без да изисква частично възстановяване на получената от земеделския стопанин помощ, на основание чл. 18, ал. 6 от Наредба № 11/06.04.2009 г.

Всичко гореизложено води до извод, че оспорваният административен акт е издаден в противоречие с материалния закон, по-конкретно с нормите на правото на ЕС, и като незаконосъобразен следва да бъде отменен.

Отделно от горното, в акта не са обсъдени аргументите на жалбоподателя, поддържани във възражението срещу акта за откриване на производство по издаване на АУПДВ. Направеното възражение само е споменато в оспорвания акт за установяване на публично държавно вземане по следния начин: „с писмо вх.№01-6500/5790 от 08.10.2020 г. кандидатът възражава срещу откритото производство по издаване на АУПДВ. След разглеждане на допълнително представената информация ДФЗ-РА не приема направените възражения за основателни, поради което не намира основание да прекрати административното производство по издаване на АУПДВ“. Не са обсъдени възраженията на жалбоподателя и какви са причините да се приемат за неоснователни. Същевременно в тях С. излага аргументи, че промяната в нормативната уредба представлява форсмажорни обстоятелства, които не зависят от волята и действията му, но са довели до промяна на процента на припокриване на парцелите. Тези негови доводи са останали необсъдени и игнорирани от ответника. С оглед на това

административният орган е нарушил задължението си по чл. 35 от АПК да издаде административния акт, след като се изяснят фактите и обстоятелствата от значение за случая и се обсъдят обясненията и възраженията на заинтересованите граждани и организации, ако такива са дадени, съответно направени. В случая в същия липсват каквито и да са мотиви относно настъпилата след поемане на агроекологичния ангажимент от жалбоподателя законодателна промяна. Органът е счел за достатъчно да се аргументира с влязъл в сила акт за прекратяване на агроекологичния му ангажимент. Необсъждането на относимите към случая факти и направените от заинтересованото лице възражения е съществено процесуално нарушение, което води до порок на акта. Това важи с още по-голяма сила в настоящия случай, тъй като допуснатото от ответника процесуално нарушение е повлияло и на материалната законосъобразност на акта, тоест – в случай че същият беше положил необходимите усилия за изясняване на релевантните факти, можеше да стигне до краен извод в обратен смисъл.

В този смисъл има практика на Върховния административен съд по следните дела: адм. дело № № 7904/2021, адм. дело № 6791/2021 г., адм. дело № 2908/2021 г., адм. дело № 1935/2021 г., адм. дело № 12959/2020 г., адм. дело № 12358/2020 г. и др.

По разноските в производството:

При този изход на делото и своевременно заявената от жалбоподателя претенция за присъждане на направените по делото разноски, на основание чл. 143, ал. 1 от АПК на същия се следват такива съгласно представен списък по чл. 80 от ГПК и доказателства за заплатена държавна такса и адвокатско възнаграждение в размер от 950.00 лв. С оглед направеното възражение за прекомерност на последното от ответника следва да се посочи, че предвиденият в чл. 7, ал. 2, т. 3, вр. с чл. 8, ал. 1 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения размер на възнаграждението за дела с материален интерес като процесното е по-висок, поради което съдът намира същото за неоснователно. Основателна се явява и претенцията за заплащане на 1000 лв. за процесуално представителство в открити съдебни заседания - по 250 лв. за всяко от четирите съдебни заседания след второто по делото, при които жалбоподателят (жалбоподателите) е представляван от адвокат, на основание чл. 7, ал. 9 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 70 състав,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалбата на В. П. С., поддържана от наследниците му Ц. С. С., Д. В. И. и З. В. С., Акт за установяване на публично държавно вземане № 01-6500/5790#4/21.07.2021 г., издаден от заместник-изпълнителния директор на Държавен Фонд „Земеделие“.

ОСЪЖДА Държавен фонд „Земеделие“ да заплати на наследниците на В. П. С. - Ц. С. С., Д. В. И. и З. В. С., сумата от 2720.00 (две хиляди седемстотин и двадесет) лева, представляваща направени разноски по делото.

Решението може да бъде обжалвано пред Върховния административен съд с касационна жалба, подадена чрез Административен съд София-град в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: